

Referat fra møde i Det Nationale Bioøkonomipanel d. 30. november 2015 hos DI, H. C. Andersens Blvd. 18, 1553 København V fra kl. 13:00 – 17:00

Tema om værdikæder baseret på organisk affald fra husholdninger og servicesektor

Deltagere: Jette Petersen, formand, Anne Grete Holmsgaard, BioRefining Alliance, Morten Gylling, KU, Mette Termansen, AU, Lene Lange, DTU, Lars Porskjær Christensen, SDU, Jesper Lund-Larsen, 3F, Christian Ege, Det Økologiske Råd, Susanne Herfelt, Danmarks Naturfredningsforening, Klaus K. Nielsen, DLF Trifolium, Niels Henriksen, DONG, Anders Kristoffersen, Novozymes, Michael Persson, DI, Jan Mousing, SEGES/Landbrug og Fødevarer, Jeanett Vikkelsøe, Marius Pedersen A/S, Asbjørn Børsting, DLG, Jacob Fjalland, WWF, Jan Søndergaard, Dansk Skovforening, Martin Madsen, Erhvervs- og Vækstministeriet, Anne S. Meyer, DTU, Henrik Brask Pedersen, Region Midtjylland, Hans Müller Pedersen, Styrelsen for Forskning og Innovation, Claus Torp, Miljøministeriet.

Afbud: Jan Bøg Hansen, DC Ingredients, Lisbeth Iversen, Region Sjælland, Kristoffer Bøttzauw, Energistyrelsen.

Dagsorden

- **Velkomst ved direktør Svend Brandstrup Hansen, formand for DI Bioenergi**
- **Velkomst ved formand Jette Petersen og væsentlige nyheder siden sidst ved andre panelmedlemmer**
- **Oplæg ved dansk regeringsrepræsentant (MFVM) om forventningerne til hovedindholdet i Kommissionens pakke om cirkulær økonomi.**
- **Præsentation om organiske affaldsmængder i Danmark og anvendelsen af affaldet i dag.**
- **Præsentation af arbejdsgruppens forslag til anbefalinger**
- **Samlet drøftelse af anbefalingerne, samt afklaring af næste skridt**
- **Forsker-samarbejde om bioøkonomi**
- **Årsplan 2016**
- **Næste møde, herunder valg af tema og nedsættelse af arbejdsgruppe**
- **Afrunding og evt.**

Velkomst ved direktør Svend Brandstrup Hansen, formand for DI Bioenergi, der bl.a. understregede behovet for at tænke i materialelegenbrug og recirkulering indenfor bioøkonomien, og ikke have rent energi-fokus. Der blev desuden, med reference til startdagen på COP21, lagt op til at denne dagsorden virkelig kan skabe forandringer, såfremt man evner at se fødevarer-, materiale- og energiproduktion og –forbrug i en større sammenhæng.

Jette Petersen informerede om, at hvad angår grøn biomasse (som panelet satte fokus på ved sidste møde), blev der med fordelingen af forskningsreserven for 2016 afsat midler til bl.a. en rentabel og bæredygtig proteinproduktion baseret på både egentlige proteinafgrøder, samt udnyttelse af nye muligheder for proteinekstraktion fra andre afgrøder. Derudover sætter NaturErhvervstyrelsen gang i en vidensyntese om grøn biomasse hos Aarhus Universitet. Den forventes udarbejdet i løbet af 2016. Jette nævnte desuden, at hun sammen med andre danskere, bl.a. panelmedlemmer, deltog i Global Bioeconomy Summit i Berlin i slutningen af november. Det var en stor oplevelse, der viste hvor mange forskellige opfattelser der er af bioøkonomi rundt om i verden, og hvor mange forskellige måder det implementeres på. Præsentationer, rapporter og afsluttende communiqué fra Global Bioeconomy Summit kan findes på <http://gbs2015.com/index.php?id=414>.

Formanden pointerede, at den nye regering har stor interesse for bioøkonomi.

På foranledning af spørgsmål fra Christian Ege blev det diskuteret, hvorledes spildvarme fra bioraffineringsanlæg kan anvendes i store byer.

Lene Lange fremhævede, at man i Norge har oprettet et bioøkonomi-institut, hvor man ikke satser på at blive teknologi-førende, men derimod førende indenfor implementering. Således arbejdes der bl.a. seriøst med blå bioraffinaderier. Lene Lange kritiserede, at manglende dansk medfinansiering af NordForsk – et nordisk forskningsprogram om bioøkonomi – har medført, at danske aktører ikke har mulighed for at deltage i de kommende calls.

Niels Gøtke blev takket for statusnotatet om bioøkonomi-arbejdet i EU og på nordisk plan.

Jesper Lund-Larsen gjorde opmærksom på 3F's rapport omkring beskæftigelsespotentialerne indenfor bioøkonomien.

Claus Torp fra Miljøstyrelsen holdt oplæg om forventningerne til hovedindholdet i Kommissionens pakke om cirkulær økonomi, herunder Kommissionens forventede forslag om revision af dele af EU's affaldslovgivning. Bioøkonomi spiller ikke nogen synderligt stor rolle i det kommende udspil. Der var også referencer til Ellen McArthur Foundations tool kit med Danmark som pilotland. Det blev meget vel modtaget ("et stort frynsegode ved at være panelmedlem at få den slags oplæg") og affødte en række spørgsmål fra panelmedlemmer, om bl.a. hvorledes man kan arbejde for at få mere fokus på bioøkonomi i pakken. Der blev også efterspurgt løbende opdatering om cirkulær økonomipakken på kommende panelmøder.

Kort oplæg ved Morten Gylling, KU, der redegjorde for mængderne af organisk affald fra husholdninger og servicesektor, sammensætning og indhold af dette affald samt dets nuværende anvendelse. Notatudkastet gav anledning til en række spørgsmål, bl.a. vedrørende en opgørelse af fordelene mellem biogas og forbrænding, definitionsanvendelsen for organisk affald samt pris og ensartetheden af det organiske affald. Det blev besluttet, at konkrete kommentarer skulle sendes direkte til IFRO.

Udkastene til anbefalinger blev præsenteret af medlemmerne af arbejdsgruppen. Efter diskussion i panelet, blev det besluttet, at det tværministerielle sekretariat skal fremme dokumentets sproglige klarhed, give bedre indflyvning, indsætte faktaboks, komme med konkrete eksempler på nye værdikæder samt revidere flere af de foreslåede anbefalinger. Der er især behov for at gøre anbefaling 1 mere tydelig/forståelig, samt at dele anbefalingen om forskning og markedsfremme op i to. Sekretariatet vil desuden udarbejde et faktaark. Sekretariatet tager kontakt til flere panelmedlemmer for at afstemme holdninger og arbejder for, at panelets anbefalinger bliver offentliggjort inden jul.

Lene Lange fremlagde status for et forskersamarbejde, der viste, hvordan universiteterne medvirker til at løfte de områder, som bioøkonomipanelet har sat fokus på.

Derefter blev årsplan for bioøkonomipanelet i 2016 diskuteret. Panelet udtrykte ønske om tre møder i 2016.

Panelets første møde i 2016 afholdes d. 8. marts kl 13-17, og her ønsker panelet at fokusere på blå biomasse. Der blev nedsat en arbejdsgruppe bestående af:

- Lene Lange, DTU
- Mette Termansen, AU
- Jacob Fjalland, WWF (benytter substitut, men kan grundet dennes sygemelding ikke garantere deltagelse – ellers vil DN eller DØR melde arbejdsgruppedeltager ind)
- Jan Mousing, SEGES (benytter substitut)

Det blev besluttet, at denne arbejdsgruppe kan invitere eksterne aktører ind, evt. DTU Aqua. Arbejdsgruppen vil definere rammen for næste møde, hvor der vil være fokus på nye værdikæder baseret på blå biomasse.

Der var forslag om følgende temaer for de øvrige panelmøder i 2016:

- Proteiner, evt. over flere møder. Dette tager udgangspunkt i behovet for proteiner, og ikke i bestemte typer biomasse. Dette kan evt. kombineres med et fokus på ingredienser (fremlagt/støttet af Jan Mousing, SEGES; Susanne Herfelt, DN; Lene Lange, DTU m.fl.)
- EU regulering, bioøkonomi og bæredygtighed, herunder ift. interessante perspektiver ved 1G og 2G – nye måder at producere på (fremlagt af Anne Grethe Holmsgaard, BioRefining Alliance).
- Agro-industrielle sidestrømme, hvor der er ”low hanging fruits”, mange rene strømme og allerede gode erfaringer fra bl.a. DC Ingredients og Arla (fremlagt af Lene Lange, DTU)
- Hvad ønsker ministeren? Der er kommet ny regering, og hvad er relevant for den at vide? Hvordan kan panelet skabe merværdi? (fremlagt og støttet af Anne Grethe Holmsgaard, BioRefining Alliance; Michael Persson, DI og Anders Kristoffersen, Novozymes)
- Erhvervsmæssigt udgangspunkt; hvor er de danske fordele (fremlagt og støttet af Niels Henriksen, DONG; Michael Persson, DI)
- Biogas – her sker der meget, og ENS har afsluttet biogas task force. Hvordan indgår dette i flere sektorer? (fremlagt af Christian Ege, DØR)
- Bioraffinering – se på sidestrømme udover bioethanol og merværdi (fremlagt af Anders Kristoffersen, Novozymes)
- Opdatering af EU-kataloget (fremlagt af Jette Petersen, mødte bred tilslutning)
- [Efter panelmødet har Dansk Skovforening meddelt sekretariatet, at de foreslår, at panelet behandler potentialer i anvendelse af træbiomasse.]

De ministerielle panelmedlemmer vil sammen med det tværministerielle sekretariat komme med forslag til temaer for de to sidste møder i panelet i 2016, udover årets første møde om blå biomasse den 8. marts 2016.